

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

BESLUT
2024-06-28

Malin Söderlund
Tel: 010-698 11 97
malin.soderlund@naturvardsverket.se

Ärendenummer
NV-07893-23

Norrtälje Vatten och Avfall AB
Eva Åberg
eva.berg@nvaa.se
info@nvaa.se
kontaktcenter@norrtalje.se

Beslut om dispens från krav på separat insamling av bioavfall för Norrtälje kommun

Beslut

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 3 kap. 13 b § avfallsförordningen (2020:614) att avslå Norrtälje kommuns ansökan om dispens från krav på separat insamling av bioavfall.

Bakgrund

Norrtälje Vatten och Avfall AB (hädanefter kommunen) har på uppdrag av Norrtälje kommun ansökt om dispens från insamlingskravet i 3 kap. 1 a § avfallsförordningen (2020:614). Ansökan avser dispens från insamlingskraven gällande livsmedels- eller köksavfall från hushåll och verksamheter lokaliserade i skärgården på öar utan bilfärja och/eller broförbindelse. Ansökan gäller både permanent- och fritidsboende samt verksamheter. Ansökan avser totalt 2170 hushåll samt 17 verksamheter. Kommunen ansöker om dispens till 2026-01-01.

Av ansökan framgår att 93 procent av hushållen och 76 procent av verksamheter i kommunen vid tiden för ansökan har separat insamling av livsmedels- eller köksavfall.

Kommunen beskriver i ansökan att insamlingen av avfall från de aktuella skärgårdsöarna samlas in i säckar, som transporteras med sexhjuling eller hämtas med båt från bryggor. Kommunen anger att detta system inte möjliggör separat hämtning av livsmedels- eller köksavfall, som på fastlandet samlas in i papperspåsar som läggs i kärl. Som skäl för dispens anges att separat insamling inte är teknisk möjlig med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling, att det inte ger det bästa miljömässiga resultatet, samt att det skulle innebära oskäliga ekonomiska kostnader.

Som motivering anges att separat insamling av livsmedels- eller köksavfall med nuvarande insamlingsystem skulle innebära arbetsmiljöproblem, samt att cirka 2500 hämtställen skulle behöva lokaliseras om till gemensamma hämtplatser. Kommunen anger också att separat insamling av livsmedels- eller köksavfall inte ingår i nuvarande insamlingsentreprenad. Av ansökan framgår också att kommunen anser att implementering av separat insamling i dagsläget skulle innebära dubblerade transporter med insamlingsbåtar och därmed ökade utsläpp. Kommunen anger att kostnaden för en sådan hantering utifrån dagens hämtningsförfarande inte anses motiverad utifrån den sammanlagda miljöpåverkan.

I utbyggnadsplanen i ansökan framgår att kommunens avsikt är att inom de närmsta två åren genomföra en generell utredning avseende avfallshämtningen i skärgården, vilken ska inkludera både livsmedels- eller köksavfall och förpackningar. Kommunen kommer också att utreda möjligheten att använda gemensamma hämtplatser både på de större öarna och på fastlandet.

För att kunna bedöma om kommunen har skäl för dispens begärde Naturvårdsverket in kompletterande uppgifter den 5 februari 2024.

Följande uppgifter efterfrågades:

- Utbyggnadsplan som beskriver i vilken takt som kommunen planerar att utöka den separata insamlingen under den period som ansökan omfattar inklusive vilka aktiviteter som ska genomföras innan dispensen upphör.
- Vilka alternativa lösningar som har övervägts
- En utförligare motivering till de angivna dispensskälen, exempelvis avseende storlek på kostnader för kommunen.

Kommunen återkom med svar den 12 februari, där kommunen i korthet angav följande: Det pågår ett arbete gällande hur avfallshanteringen ska kunna se ut i framtiden i kommunen och även i länet samt att dialog förs även med andra skärgårdskommuner. Kommunen anser att det är en mycket komplex fråga och diskuterar insamling av matavfall ihop med både restavfall och förpackningar. Om kommunen ska hänvisa till hämtning på land innebär det att många olika hämtplatser behöver upprättas, då det finns ca 13 000 öar i Norrtälje skärgård och många olika hamnar/bryggor där folk lägger till med sina båtar. Kommunen äger vidare väldigt lite mark så att upprätta gemensamma hämtplatser är komplext. I svaret framgick även att kommunen avsåg att besvara övriga frågor senare.

Naturvårdsverket skickade en påminnelse den 8 maj, där det framgick att kommunen skulle inkomma med kompletteringarna senast den 24 maj och att ansökan skulle kunna komma att prövas på befintligt underlag om begärda kompletteringar inte kom in.

Efterfrågade kompletteringar har inte kommit in och Naturvårdsverket prövar därför kommunens ansökan om dispens utifrån det inkomna underlaget.

Skäl för beslutet

Aktuella bestämmelser

Enligt 3 kap. 1 a § avfallsförordningen ska den som samlar in bioavfall som har sorterats ut enligt 1 § samla in de avfallsslagen separat.

Naturvårdsverket får enligt 3 kap. 13 b § avfallsförordningen i det enskilda fallet ge dispens från kravet på separat insamling i 1 a § för en begränsad tid om högst två år i fråga om avfall där separat insamling inte är genomförbar eller inte ger fördelar som överväger nackdelarna enligt 16 §.

Beslutet om dispens ska innehålla villkor om

1. hur stor andel av hushållen respektive verksamheterna som omfattas av dispens, och
2. utbyggnaden av separat insamling.

Av 3 kap. 16 § avfallsförordningen framgår att samla in avfall separat eller fastighetsnära, att skilja förpackningarna från sitt innehåll eller att sortera ut avfall ska inte anses genomförbart eller inte anses ge fördelar som överväger nackdelarna, om

1. det inte är tekniskt genomförbart med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling,
2. det skulle bli ett jämförbart återvinningsresultat med en annan hantering,
3. det inte ger det bästa miljömässiga resultatet med hänsyn till avfallshanteringens sammanlagda miljöpåverkan, eller
4. det skulle medföra oskäligen ekonomiska kostnader.

Vidare framgår av 3 kap. 17 § avfallsförordningen att vid bedömningen av kostnaders skälighet enligt 16 § 4 ska hänsyn tas till

1. negativa effekter på människors hälsa och miljön vid insamling och behandling av blandat avfall,
2. möjligheterna till effektivitetsförbättringar vid insamling och behandling av blandat avfall,
3. vilka intäkter som försäljning av återvunnet material kan ge, och
4. principen om att den som förorenar bör stå för de kostnader som föroreningen medför och de bestämmelser om producentansvar som ger uttryck för den principen

Naturvårdsverkets bedömning

Utbyggnadsplan

Enligt 3 kap. 14 § avfallsförordningen ska en ansökan om dispens från kravet på separat insamling enligt 3 kap 13 b § innehålla en utbyggnadsplan som beskriver i vilken takt kommunen planerar att utöka den separata insamlingen under den period som ansökan omfattar. I utbyggnadsplanen i ansökan beskriver kommunen generellt sin avsikt att inom de närmsta två åren utreda hämtningen av avfall i skärgården, inkluderat matavfall och förpackningar, samt möjligheten till gemensamma hämtplatser både på de större öarna och på fastlandet.

Naturvårdsverket bedömer att utbyggnadsplanen i ansökan inte uppfyller det krav som 3 kap. 14 § avfallsförordningen ställer på omfattningen och innehållet

av sådan plan. Det framgår inte i vilken takt som kommunen planerar att utöka den separata insamlingen under den period som ansökan omfattar. Bristen innebär i detta avseende att utbyggnadsplanen inte kan godtas och att något villkor om separat insamling inte är möjligt att ställa.

Skäl för dispens

Kommunen har som skäl för dispens angett att separat insamling inte är tekniskt möjlig med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling, att den inte ger det bästa miljömässiga resultatet, samt att den skulle innebära oskäligen ekonomiska kostnader.

För att Naturvårdsverket ska kunna göra en bedömning av huruvida det föreligger förutsättningar för att kunna bevilja dispens enligt 3 kap. 13 b § avfallsförordningen från kravet på separat insamling av livsmedels- eller köksavfall, ska det av ansökan framgå att separat insamling inte är genomförbar eller inte ger de fördelar som överväger nackdelarna enligt 16 §. I ansökan ska det således finnas uppgifter som tydligt visar att de dispensskäl som anges också föreligger.

Naturvårdsverket kan konstatera att kommunen inte har angett tillräckliga uppgifter för att visa att de angivna skälen för dispens föreligger i sin ansökan samt efterföljande komplettering. Detta då den ytterligare komplettering av ansökan som efterfrågats inte har inkommit.

I underlaget i ansökan saknas uppgifter om vilka andra möjligheter som har undersökts, eller ska undersökas, för att möjliggöra separat insamling från öarna. Det finns inte heller tillräckligt utförliga uppgifter om vilka hinder som finns med avseende på utbyggnaden av gemensamma hämtningsplatser eller om det är denna lösning som kommunen avser att välja i framtiden. Kommunen har inte inkommit med uppgifter om de miljömässiga konsekvenserna i form av exempelvis kvantifiering av ökade transporter. Kommunen har inte heller inkommit med uppgifter om hur stora kostnader det skulle innebära att påskynda införandet av separat insamling.

Naturvårdsverkets samlade bedömning

Mot ovanstående bakgrund anser Naturvårdsverket att kommunen inte har visat att separat insamling inte är genomförbar eller inte ger de fördelar som överväger nackdelarna och att dispens därmed inte kan beviljas med stöd av 3 kap. 16 § avfallsförordningen.

Information

Om kommunen har fortsatt behov av dispens behöver kommunen inkomma med en ny ansökan till Naturvårdsverket.

Vi vill även informera om Naturvårdsverkets föreskrifter om undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall (NFS 2023:11). Mer information finns på [Naturvårdsverkets webbsida](#).

Beslut om dispensansökan har fattats av enhetschef Erika Nygren efter föredragande av handläggare Malin Söderlund.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit jurist Julia Jourak.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Erika Nygren

Malin Söderlund

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.